

‘Bestekken éérst beoordeeld op duurzaamheid’

Duurzaam groenonderhoud in Rotterdam

Bij de aanbesteding van het groenonderhoud in 2019 gaf de gemeente Rotterdam een hoofdrol aan duurzaamheid. Groenbedrijven die wilden inschrijven, moesten voldoen aan eisen op het gebied van emissievrij transport en circulaire afvalverwerking. Innovatieve ondernemers met hart voor duurzaamheid kunnen daardoor laten zien waartoe ze in staat zijn.

Auteur: Claudia Meima

Duurzaamheid is de laatste tijd steeds meer verworpen tot een containerbegrip. Met de ambitieuze aanbesteding wil Rotterdam laten zien dat ze het thema serieus neemt. ‘Niet alleen omdat de politiek daartoe oproept, maar ook uit eigen overtuiging’, zegt Fred Biesma, teamleider bij Stadsbeheer. ‘De ingezonden bestekken hebben we eerst beoordeeld op duurzaamheid. We gebruikten daarvoor een puntensysteem: de score werd bepaald door het aantal emissievrije ritten en de kwaliteit van het hergebruik van reststromen. Alleen van de bestekken met voldoende aandacht voor duurzaamheid bekeken we vervolgens ook de prijs.’

Emissievrij transport

De aanbesteding is voor groenbedrijven een stimulans om nog actiever met duurzaamheid aan de slag te gaan, vertelt Roland van Braak, manager van de vestiging Bruinisse van idverde Realisatie. ‘Als een klant nadrukkelijk om duurzaamheid vraagt en die ook beloont, wordt investeren in duurzame oplossingen een stuk aantrekkelijker. Wij hebben bijvoorbeeld twee elektrische busjes aangeschaft’, vertelt hij, ‘en we blijven investeren in emissievrij materieel. Dit jaar hebben we plannen voor grotere bedrijfsbussen. Ook laten we een kiep-

bak achter op een bestaand elektrisch busje zetten, zodat het geschikter wordt voor transport. Voor zwaar vervoer huren we elektrische vrachtauto’s bij verhuurbedrijf Breytner of bij Vlot Logistics. Dat soort ketensamenwerking is onmisbaar bij verduurzaming.’

Aannemer Donker Groen koos ervoor om de vervoersbewegingen drastisch te beperken. ‘We hebben een vestiging midden in Delfshaven geopend, de wijk waar wij het groen onderhouden’, vertelt vestigingsleider Kristiaan Sanders. ‘Daardoor rijden we kortere afstanden en wordt elektrisch vervoer efficiënter, omdat we langer doen met de accu’s. Wat ook meespeelt: wij werken met sociaal kwetsbare groepen, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Zij hebben vaak geen rijbewijs. Om ook hen emissievrij te kunnen laten rijden, hebben we elektrische bakfietsen geregeld. Die komen goed van pas, omdat alle plekken waar we werken op fietsafstand van elkaar liggen.’

Circulaire verwerking

Ook de circulaire afvalverwerking komt al behoorlijk van de grond. Sanders noemt als voorbeeld het opruimen en verwerken van bladafval. ‘Voorheen werd al het bladafval

5 min. leestijd

weggehaald en getransporteerd naar een verwerker of stort, maar nu willen we zo min mogelijk verspillen. We hebben daarom plantvakken aangewezen waar we de bladeren laten liggen. Dat voorkomt uitdroging van de grond en is goed voor insecten en daarmee voor de biodiversiteit. In hoogwaardige sierplantvakken halen we de bladeren wel weg, want daar past dat beter in het kwaliteitsbeeld. Die bladeren brengen we naar een duurzame composteerder of kneuzen we zelf, zodat we ze vervolgens in de plantvakken kunnen terugbrengen.'

idverde investeert in circulariteit via de productie van bokashi. 'Dat heeft een dubbele werking: je hoeft groenafval niet te verbranden én je legt CO₂ vast in de grond', legt Van Braak uit. Het is een mooi voorbeeld van lokale en circulaire verwerking, waarmee het bedrijf veel transportbewegingen voorkomt en waarde toevoegt aan de bodem.

Terug in Rotterdam

Ook in het bomenbestek is idverde bezig met circulariteit. 'We vervezelen houtafval, zodat het gebruikt kan worden voor het maken van papier en kunststof', legt Van Braak uit. 'Die markt komt overigens nog niet zo op gang; ik hoop dat daar binnenkort verandering in komt. Ook gaan er houtblokken naar ontwerper Marisa Klaster, die er tafelaccessoires van maakt. Verder leveren we hout voor speelplekken en worden stammen lokaal gebruikt voor bijvoorbeeld brugleuningen. Wat we uit de stad halen, komt op die manier de stad ook weer binnen!'

Blijven ontwikkelen

Bij de gemeente zien ze inmiddels alweer verschillende verbeterpunten voor een volgende aanbesteding, vooral voor de beoordeling van bestekken. 'Hoe nuttig is het bijvoorbeeld om emissievrije ritten te tellen zonder informatie over het aantal afgelegde kilometers?', vraagt Biesma zich nu af. 'We bepaalden de mate van circulariteit aan de hand van de ladder van Lansink, een systeem om de duurzaamheid van afvalbeheer vast te stellen. Onderaan de ladder staan storten en verbranden, bovenaan staat onder andere hergebruik. Het is een handige meetlat, maar de ladder houdt geen rekening met het vervoer van afval. Hoe duurzaam is het nog als een circulaire verwerker dertig kilometer verderop zit?'

Ook is het voor de gemeente tot nu toe een uitdaging om het werk van aannemers te moni

Met de aanbesteding wil Rotterdam laten zien dat ze duurzaamheid serieus neemt

Een medewerker van Donker Groen verzorgt het groen in Delfshaven met elektrisch gereedschap.

Van gevallen blad tot 'boomvoer'

Ook de gevallen herfstbladeren in Rotterdam moeten op termijn niet meer worden afgevoerd, maar een tweede leven krijgen. GKB ontwikkelde eind 2020 op verzoek van de gemeente een zogenaamde bladmulcher, die het blad ter plekke verwerkt tot voedsel voor de bomen, het gras en andere organismen. Het idee komt van de Rotterdamse adviseur bomen Ronald Loch.

Een door een compacttractor getrokken aanbouwwerktuig neemt het blad op en verkleint het tot een fractie die tussen het gras in kan vallen. Vervolgens is het aan de natuur om de bladresten verder op te ruimen. Dat zal volgens Ronald Loch en directeur Arjan Kraaijeveld van GKB snel genoeg gaan. Wormen en ander bodemleven trekken de bladresten de grond in, waar het fungeert als waardevol voedsel voor bomen en gras.

Vooralsnog gaat het om een pilotmachine. Het is nog niet bekend of de GKB-bladmulcher als standaardmachine is het sortiment van GKB zal worden aangeboden.

GKB Bladmulcher pilot Rotterdam

Kristiaan Sanders

Roland van Braak

Fred Biesma en Jeffrey Woltering

‘Wat we uit de stad halen, komt ook de stad weer binnen’

toren. Contractmanager Jeffrey Woltering werkt aan een systeem dat de overvloed aan gegevens in kaart moet brengen en controleren. ‘De systemen zijn er, maar we missen nog een bruikbaar dashboard. Dat is nu volop in ontwikkeling’, legt hij uit. ‘Ik hoop dat aannemers komend jaar hun data kunnen doorgeven via een app in plaats van via de mail, zodat ik meer overzicht krijg en we duidelijkere afspraken kunnen maken met aannemers.’

Enthousiast ontvangen

Veel gemeenten geven duurzaamheid een rol in hun aanbestedingen, maar Rotterdam heeft

met deze concrete gunningscriteria echt een stap vooruitgezet, vinden de aannemers. Juist omdat het enorm brede begrip duurzaamheid tot twee duidelijke thema’s is teruggebracht, kunnen zij hun investeringen focussen. ‘De aannemers hebben deze aanbesteding enthousiast ontvangen’, vertelt Biesma. ‘Dat geeft vertrouwen om op deze manier door te gaan!’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!

GKB Boompalen uit eigen stad

Boompalen uit eigen stad

De samenwerking tussen de gemeente en GKB leidde eind 2020 tot nog een duurzaam idee: boompalen van gekapte Rotterdamse stadsbomen. De gemeente mag gerooide boomstammen niet weggeven; daarom houdt ze regelmatig boomstammenveilingen. Vele broodplanken en kunstwerken zullen ervan gemaakt zijn. Hoe die gerooide stammen kunnen worden ingezet in de gemeente, is de vraag waar Ronald Loch, adviseur bomen bij de gemeente Rotterdam,

zich met collega’s over buigt. In samenwerking met de gemeente plaatste GKB begin december voor het eerst boompalen uit eigen stad in de Burgemeester Le Fèvre de Montigny laan. Loch: ‘Boompalen komen vaak van ver. Er worden bomen voor gekapt, waarbij de biodiversiteit van die locatie verdwijnt. Waarom aanspraak maken op deze productiebossen als je ook eigen gekapt hout kunt gebruiken?’

Door boompalen van eigen bodem in te zetten die door GKB tot vierkante palen worden gezaagd, worden veel CO₂-uitstotende handelingen bespaard. Daarnaast blijft de vastgelegde CO₂ in het hout opgeslagen. ‘Een boompal wordt normaliter rond gefreesd, moet gebundeld worden en vervoerd naar de gebruiker: allemaal onnodige bewerkingen en rijbewegingen’, aldus Loch.

In samenwerking met idverde NL selecteert stadsboswachter Willem de Feijter Rotterdamse boomstammen voor Marisa Klaster, die er tafellaccessoires van maakt. De vaas op de foto is gemaakt van een knotwilg uit Charlois.